

Til Stortingets Energi og Miljøkomite
Emne Regjeringas Energimelding, Kraftfylkas innspill

03.05.16

I den lenge etterlengtede stortingsmeldinga om framtidas energipolitikk gir regjeringa en god og utfyllende beskrivelse av status i det norske kraftsystemet, kraftmarkedet og de muligheter og utfordringer man står overfor gitt utviklingen i EUs energi- og klimapolitikk. Kraftfylka er i stort enige i denne beskrivelsen. Det gjelder også hovedkonklusjonen, at vi må videreutvikle det konkurransefortrinnet den regulerbare vannkrafta gir oss, og sette kraftoverskuddet i arbeid til beste for klima og verdiskaping. De konkrete virkemidlene for hvordan dette skal gjøres er få. Mye ser ut til å overlates til andre prosesser som Industrimelding og utvalg for Grønn Konkurransekraft. Vi ser derfor fram til disse. Noen konkrete, og til dels viktige, forslag leveres imidlertid og vi vil kommentere på de som er viktigst, sett fra et fylkeskommunalt perspektiv.

Forslaget om å avvikle ordningen med elsertifikater er i henhold til Kraftfylkas innspill. Det kraftoverskuddet vi har nå gir et godt grunnlag for nødvendig elektrifisering av samfunnet og etablering og utvikling av kraftforedlende industri, men med dette overskuddet er det for Norges del riktig å fokusere virkemidlene på å få satt krafta i arbeid. Økt CO2-pris i det europeiske regimet vil, dersom systemet virker, og det får vi håpe, uansett føre til høyere kraftpriser og gjøre mange investeringer i ny og gammel fornybar kraft lønnsomme uten støtte.

Men, når kraftprisen i seg selv svekkes som insentiv, må andre virkemiddel på plass for å sikre investeringer i innovasjon. Det er positivt at Enovas mandat utvides, men de faktiske målene må konkretiseres og må følges opp med bevilgninger. Vi bør være forberedt på å bruke store ressurser på teknologiutvikling og pilotprosjekter innen feks hydrogen og havvind, samt miljøinnovasjon i industrien.

Kraftfylka er positive til et av de konkrete virkemidlene for investeringer innen kraftforedlende industri: Å tillate privat deleierskap også i vannkraftverk organisert som DA/ANS. Vi har heller ingen prinsipielle motforestillinger mot at andre enn Statnett kan eie og drive mellomlandsforbindelser, forutsatt at dette er rene kommersielle forbindelser uten betydning for forsyningsikkerheten, og at alle merkostnader i det innenlandske nettet dekkes av forbindelsen. Vi tror også det er riktig med en stegvis framdrift for mellomlandsforbindelser. Forsyningsikkerheten må ha forrang.

Kraftfylka er svært positive til at regjeringa vil hindre at verdien av norsk fornybar kraft selges på billigsalg til Europeiske forbrukere i form av merkelapper, altså opprinnelsesgarantier. Vi tror ikke det er riktig å avskaffe ordninga, men mener det er viktig å bruke handlingsrommet reformen av fornybardirektivet gir. Vi må prøve å få til en ordning som ivaretar forbrukerinteressene og gir incentiver til fornybarutbygging uten å svekke fornybarregionenes konkurransefordel for etableringer: Faktisk tilgang til fornybar kraft. En nærmere kobling mellom kraftmarked og garantimarked kan bidra til det. Det kan svekke inntektene fra garantiene, men vil samtidig øke verdien på den fornybare krafta, noe som bør være viktigere.

Kraftfylka støtter et kraftfullt mål for energieffektivisering. Effektivisering skaffer kraft til verdiskaping, uten miljøinngrep. Men, vi støtter regjeringas oppfatning om at dette ikke kan være et absolutt reduksjonsmål. Vi kan ikke ha mål som er til hinder for vekst i energiintensive næringer, eller kan nås uten teknologiutvikling, kun "ved hjelp av" økonomiske nedgangstider (slik tilfelle har vært med CO2-målene i EU).

Vi er positive til signalene om økt bruk av anleggsbidrag i høyere nettnivå. Det blir særlig viktig etterhvert som det skal bygges nett til elektrifisering av feks fergeflåten. Men, vi merker oss at heller ikke Energimeldinga kommer med en fullgod løsning på utfordringene knyttet til opphopning av nettkostnader i fornybarregionene. Vi kan bare gjenta vår oppfordring om en grundigere diskusjon av dette.

Mer effektive plan og konsesjonsprosesser er det vanskelig å være motstander av. Samla plans rolle er utspilt av regionale vannforvaltningsplaner. Prioritering av oppgradering og utvidelser av eksisterende vannkraft er fornuftig.

Kraftfylka ser selvfølgelig at også oppgradering og utvidelser av eksisterende kraftverk krever store investeringer, og dermed også tilrettelegging. Vi vil heller ikke sette oss imot å vurdere om konsesjonskraftregimet kan forenkles og effektiviseres for å bidra til dette. Men, den beskrivelsen av konsesjonskraftregimet som meldingen gir, hvor dette nærmest er hovedutfordringen for utviklingen av den regulerbare vannkraften, er både trist og provoserende. Kommunesektorens åpenbare rett til kompensasjon for naturinngrep og en andel av verdiskapinga nevnes knapt. Den betydninga kommunesektorens kraftinntekter har hatt for støtten til utvikling av vannkrafta i Norge er overhodet ikke anerkjent.

Kraftfylka er positive til å gå inn i et arbeid med å se på forbedringer i konsesjonskraftregimet, for vi forutsetter at foreninga skal være representert i utvalget, men oppfordrer Stortinget på det sterkeste gi utvalget som mandat å komme fram til ordninger som gir kommunesektoren en minst like stor og forutsigbar andel av kraftinntektene som i dag.